

„Papieża Wojtyły Posługa Myślenia”

Wprowadzenie

Nowa seria wydawnicza „Papieża Wojtyły Posługa Myślenia” już swym tytułem podkreśla doniosłość posługi intelektualnej w dziedzictwie Jana Pawła II. Ponadto tytuł ten do pewnego stopnia uwydatnia związek pomiędzy dorobkiem intelektualnym Karola Wojtyły, zwłaszcza w dziedzinie filozofii, a nauczaniem papieskim, stanowiącym nauczanie Kościoła w ramach posługi Apostoła Piotra.

Papież Wojtyła, „il papa Wojtyła” – tak Włosi lubią mówić o „Papieżu z dalekiego kraju”, jakby chcieli wskazać na tożsamość osoby, która wraz z wyborem na urząd Piotra, wniosła do życia Kościoła całą swą indywidualną i kulturową historię.

Twórcza praca intelektualna nie była epizodem w życiu Karola Wojtyły jako księdza, biskupa i kardynała, stanowiła ona jakże istotny filar pontyfikatu przełomu drugiego i trzeciego tysiąclecia, pontyfikatu odważnie i z niesłychaną otwartością podejmującego kulturowe wyzwania epoki naznaczonej napięciami, kryzysami, pęknięciami, ale również przesileniami, w których odsłaniają się nowe horyzonty, jakich nie doświadczały wcześniejsze pokolenia coraz bardziej „globalizującej się” i odkrywającej swą jedność ludzkości. Jako profesor etyki, a także jako pasterz Kościoła powszechnego Karol Wojtyła – Jan Paweł II w centrum swej myśli umieszcza problem człowieka, dzięki czemu ma ona na wskroś humanistyczny – wyraźnie personalistyczny i chrystocentryczny – charakter. Już za swego życia, jak podkreśla wielu komentatorów, Jan Paweł II stał się klasykiem myślenia o sprawach ludzkich.

Instytut Jana Pawła II, utworzony w 1982 roku w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, w którym Karol Wojtyła był przez dwadzieścia cztery lata profesorem, od początku swej działalności towarzyszył nauczaniu Ojca Świętego, podejmując prace badawcze, organizując konwersatoria i sympozja, których owocem są liczne opracowania. Ich rdzeń stanowi seria wydawnicza „Jan Paweł II Naucza”, w ramach której wydano kilkanaście tomów zawierających dokumenty nauczania papieskiego, wraz z komentarzami specjalistów w dziedzinie teologii, filozofii, nauk społecznych i humanistycznych. Seria ta przedstawia pokazną część recepcji nauczania Jana Pawła II w środowiskach polskich i zagranicznych. Kończy się ona naturalnie w momencie, w którym została opublikowana ostatnia encyklika Sługi Bożego Jana Pawła II.

Twórcze oddziaływanie myśli Papieża Wojtyły nie ustaje. Życie myśli ludzkiej, a przede wszystkim genialnej myśli intelektualnych gigantów, trwa dłużej niż jej biograficzne ramy. Seria wydawnicza „Papieża Wojtyły Posługa Myślenia” wychodzi naprzeciw podwójnej potrzebie. Należy w pewien sposób podsumować stan badań nad intelektualnym dziedzictwem Karola Wojtyły – Jana Pawła II, a po wtóre autentyczność życia intelektualnego domaga się, aby myśl tę twórczo i krytycznie konfrontować, a nawet rozwijać, poprzez odniesienie jej do nowych kulturowych i intelektualnych kontekstów. W serii tej będą zatem publikowane prace, które już stanowią uznany „kanon wojtyłologii”, oraz prace, które – jak mamy

nadzieję – powstaną z inspiracji Instytutu Jana Pawła II. Będą to prace autorów polskich i zagranicznych, zrealizowane w różnych ośrodkach badań nad spuścizną Myśliciela, który został Papieżem.

Myśl Karola Wojtyły, wieloletniego kierownika Katedry Etyki KUL, skupia się w oczywisty sposób na problematyce filozoficznej w zakresie etyki i antropologii. Intelktualnej spuścizny Karola Wojtyły, bogactwa papieskiej posługi myślenia nie sposób jednak ograniczyć do filozofii, nawet jeśli filozofia zajmuje w niej miejsce wyróżnione i fundamentalne. Giovanni Reale trafnie nazywa Papieża Polaka „pielgrzymem Absolutu”, który ku ostatecznemu przeznaczeniu człowieka dąży trzema drogami: rozumem, wiary i sztuki.

Według Realego łączenie przez Karola Wojtyłę w swej intelektualnej pracy trzech różnorodnych dziedzin: takich jak: filozofia, teologia i poezja, stanowi o jego wyjątkowości we współczesnym życiu intelektualnym, naznaczonym w łagodniejszej postaci rozchodzeniem się, a w ostrzejszej wręcz konfliktem, trzech dróg aktywności umysłowej, odkrytych i pielęgnowanych przez kulturę klasyczną. Uprawianie filozofii, teologii i poezji przez Karola Wojtyłę i Jana Pawła II nie narusza w żaden sposób autonomii właściwej dla każdej z tych dziedzin umysłowego życia człowieka, ale świadczy raczej o konieczności poszukiwania prawdy o człowieku za pomocą różnych metod i czerpania z wielorakich źródeł poznawczych. W naszym zamyśle serię „Papieża Wojtyły Posługa Myślenia” stanowić będą publikacje poświęcone filozoficznemu, teologicznemu i poetyckiemu dziełu Autora, aby pełniej zrozumieć istotę, oryginalność i aktualność Wojtyłowskiego dzieła jako całości.

*

Nową serię wydawniczą Instytutu Jana Pawła II otwiera znana i ceniona książka Rocca Buttiglioneo *Myśl Karola Wojtyły*. Jej pierwsze wydanie ukazało się w roku 1982 we Włoszech, zaś tłumaczenie polskie w 1996 roku. Od wydania włoskiego dzieli nas już prawie trzydzieści lat, a od wydania polskiego lat piętnaście. Upływ czasu i doniosłe przeobrażenia, jakie zaszły w Polsce i w Europie, w Kościele i w świecie, potwierdziły jedynie głębię intuicji młodego wówczas włoskiego filozofa, który już u progu pontyfikatu Papieża Wojtyły potrafił dostrzec, z jakim intelektualnym bagażem przybył do Rzymu krakowski Kardynał i lubelski Profesor. Książka Rocca Buttiglioneo spotkała się z uznaniem samego Bohatera; przetłumaczona na kilka języków pomaga rozumieć podstawowe idee jego nauczania.

Obecne wydanie tej książki różni się w kilku aspektach od pierwszego wydania w języku polskim. Tłumacz przejrzał i udoskonalił swój przekład. Do tekstu *Myśl Karola Wojtyły* dodany został artykuł *Kilka uwag o sposobie czytania „Osoby i czynu”*, napisany przez Buttiglioneo jako wprowadzenie do lubelskiego wydania *Osoby i czynu* Karola Wojtyły (1994). Stanowi on w obecnym wydaniu rodzaj autorskiego „posłowania”, skupiającego się na liniach łączących najważniejsze filozoficzne dzieło Karola Wojtyły z głównymi wątkami jego papieskiego nauczania, które można było odczytać w połowie drugiej dekady pontyfikatu.

W obecnym wydaniu zachowujemy esej Wojciecha Chudego *Na odsiecz prawdzie o osobie ludzkiej*, stanowiący wprowadzenie do pierwszego polskiego wydania. Autor tego eseju ukazuje aktualność Buttiglioneo lektury myśli Karola Wojtyły po przelomie roku 1989. Chociaż po latach, jakie dzielą nas od napisania tego eseju, zmianie uległy niektóre realia, do jakich odwoływał się Wojciech Chudy, pozostaje niezmienna filozoficzna wartość tego wprowadzenia. Esaj ten jest świadectwem żywego dialogu, z jakim Buttiglioneo interpretacja myśli Karola Wojtyły spotkała się w środowisku Instytutu Jana Pawła II KUL. Wyraża on wspólnotę myśli, która dzięki współpracy Buttiglioneo z lubelskim środowiskiem uczniów Karola Wojtyły kształtowała oblicze Instytutu założonego i prowadzonego przez

ćwierć wieku przez Księdza Profesora Tadeusza Stycznia – jako miejsce wspólnoty osób rodzącej się ze wspólnoty myślenia.

Lublin, 29 czerwca 2010, w uroczystość Apostołów Piotra i Pawła

Ks. Alfred Marek Wierzbicki